JULKISASIAMIEHEN RATKAISUEHDOTUS
ANTONIO LA PERGOLA
3 päivänä joulukuuta 1996 *

1. Sozialgericht Hamburg on esittänyt 12.9.1994 tekemällään päätöksellä yhteisöjen tuomioistuimelle seuraavan ennakkoratkaisukysymyksen:

"Ovatko Saksan sosiaaliturva-alan toimivaltaiset viranomaiset ja Saksan tuomioistuimet yhteisön oikeuden mukaan velvollisia, ja missä määrin, tunnustamaan, että ulkomaiset henkilötietoja koskevat asiakirjat ja ulkomaisten tuomioistuinten antamat päätökset, joissa vahvistetaan henkilötietoja tai muutetaan niitä, ovat sitovia niissä menettelyissä, joissa pyritään määrittämään oikeus sosiaalietuuksiin?"

2. Ennakkoratkaisukysymyksen perustana olevat tosiseikat voidaan tiivistää seuraavasti.

Eftalia Dafeki on Kreikan kansalainen, joka on vuodesta 1966 lähtien asunut Saksan liittotasavallassa, jossa hän on ollut palkatussa työssä vuoteen 1987 asti. Dafekin syntymäaika on hänen henkilöllisyystodistustensa mukaan 3.12.1933.

Kreikassa sijaitseva Trikalan siviilituomioistuin oikaisi tätä päivämäärää Dafekin hakemuksesta 4.4.1986 erityismenettelyssä, jota sovelletaan, kun arkistot ja siviilirekisterit ovat tuhoutuneet sodassa. Dafekin syntymäpäivän määrättiin vastedes olevan 20.2.1929. Tämän vuoksi Glikomilean kunnan siviilirekisteriä ja Chrissomilean kunnan syntymärekisteriä muutettiin. Dafekille toimitettiin siten syntymätodistus, jossa hänen syntymäpäiväkseen oli merkitty oikaistu päivämäärä.

Dafeki pyysi Saksan liittotasavallassa 19.12.1988, että hänelle myönnetään 60 vuotta täyttäneille naisille tarkoitettu varhaiseläke. Hänen hakemuksensa kuitenkin hylättiin. Saksan toimivaltainen laitos nimittäin arvioi oikaisua edeltävien asiakirjojen perusteella, että Dafeki ei ollut vaatimuksen esittämisen hetkellä saavuttanut eläkkeen myöntämiseen vaadittua ikää. Dafeki valitti Sozialgericht Hamburgiin päätöksestä, jolla oli hylätty hänen asiasta tekemänsä valitus.

3. Sozialgericht Hamburg esitti yhteisöjen tuomioistuimelle kysymyksen siitä, onko Saksan sosiaaliturvaviranomaisen ja tuomio-

* Alkuperäinen kieli: italia.

istuimen, jonka ratkaistavaksi asia mahdollisesti saatetaan, otettava huomioon toisesta jäsenvaltiosta peräisin olevat väestörekisteriotteet ja niihin mahdollisesti tehdyt oikaisut, joita tämän valtion toimivaltaiset viranomaiset ovat määränneet jopa oikeusteitse.

4. Ennakkoratkaisupyynnössä käsitellään siis tulkintaongelmaa pääasiallisesti perustamissopimuksen 48 artiklan 2 kohdassa vahvistetun kaiken kansalaisuuteen perustuvan syrjinnän kiellon näkökulmasta.

Kansallinen tuomioistuin väittää, että pääasiaa ja menettelyä koskevien Saksan oikeusjärjestyksen sääntöjen mukaan vastaus on kieltävä. Saksalaisia väestörekisteriotteita ja niihin tehtyjä oikaisuja pidetään sen mukaan ensisijaisesti todistusvoimaisina, sillä mikäli nämä otteet täyttävät asianmukaiset muotovaatimukset, niissä olevien tietojen oletetaan olevan virheettömiä, kunnes toisin todistetaan. Vastaava todistustaakkajärjestelmä ei kuitenkaan sovellu ulkomaisiin asiakirjoihin, joiden osalta tuomioistuin soveltaa vapaata harkintaa eikä sen tämän vuoksi tarvitse ottaa huomioon asiakirjan oikeaperäisyyttä. Tähän liittyy vielä sellainen erikoisuus, että esillä olevaan asiaan soveltuu ennakkoratkaisupyynnöstä ilmenevällä tavalla oikeuskäytännössä muotoutunut sääntö, jonka mukaan useiden peräkkäisten asiakirjojen ollessa keskenään ristiriidassa pidetään oikeana sitä, joka on annettu kronologisesti lähimpänä todistettavaa tapahtumaa. Tästä seuraa, että kansallinen tuomioistuin pitää Dafekin aikaisempaa henkilötodistusta todistusvoimaisempana kuin uusia, oikaisun seurauksena annettuja asiakirjoja. Kansallinen tuomioistuin pohtii kuitenkin, onko saksalaisille ja ulkomaalaisille väestörekisteriotteille annettu erilainen todistusvoima perustamissopimuksen ja erityisesti sen 48 artiklan vastaista kansalaisuuteen perustuvaa syrjintää. Tämän vuoksi se on esittänyt yhteisöjen tuomioistuimelle edellä esitetyn kysymyksen.

Tältä osin sekä Dafekin asiamies että Kreikan hallitus päättivät molemmat, vaikkakin eri perusteilla, ehdottaa myöntävää vastausta. Niiden mukaan kyse oli välillisestä syrjinnästä, joka on vastoin perustamissopimuksen 6, 48 ja 51 artiklaa, sekä asetuksen N:o 1408/71 [1] 3 artiklan 1 kohtaa, joka sisältää sosiaaliturvan alalla täsmällisemmän ilmauksen yleisestä syrjintäkiellon periaatteesta. Tämän periaatteen nojalla toimivaltaisten viranomaisten ja saksalaisen tuomioistuimen olisi tunnustettava kreikkalaisille väestörekisteriotteille sama todistusvoima kuin vastaaville saksalaisille asiakirjoille on annettu.

Komissio ja Saksan hallitus, jotka ehdottavat erilaisia vastauksia keskeiseen kysymykseen, ovat sitä vastoin sitä mieltä, että syrjintäkiellon periaatetta ei ole esillä olevassa asiassa loukattu. Niiden mukaan tämä periaate kieltää käsittelemästä samankaltaisia tilanteita eri tavalla. Esillä olevassa asiassa tilanteet eivät komission ja Saksan hallituksen mukaan ole samankaltaisia. Väestörekisteriotteiden ja niihin tehtyjen oikaisujen todistusvoima nimittäin vaihtelee eri oikeusjärjestyksissä

1 — Sosiaaliturvajärjestelmien soveltamisesta yhteisön alueella liikkuviin palkattuihin työntekijöihin ja heidän perheenjäseniinsä 14 päivänä kesäkuuta 1971 annettu neuvoston asetus (ETY) N:o 1408/71 (EYVL L 149, s. 2).

riippuen asiakirjojen laatimista koskevista muotomääräyksistä ja menettelyistä. Kyseessä olevien kansallisten sääntöjen mukaisella erilaisella kohtelulla ei ole väitetyn syrjinnän tunnuspiirteitä juuri siltä osin kuin se ei, kuten komissio ja Saksan hallitus vakuuttavat, koske samankaltaisia tilanteita.

Mielestäni tämä näkökanta voidaan hyväksyä. Kansallisen tuomioistuimen kuvailema todistustaakkajärjestelmä voi tosin teoreettisesti vaikuttaa perustamissopimuksessa turvatun vapauden käyttämiseen. Se vaikuttaa tarkemmin sanottuna välillisesti sellaisen kansalaisen oikeusasemaan, joka käyttää oikeutta vapaaseen liikkuvuuteen. Hänen ikänsä todistaminen on tämän oikeuden käyttämisen tosiasiallinen ennakkoedellytys ja Saksan liittotasavallassa se on tehty vaikeammaksi muiden jäsenvaltioiden kansalaisille kuin oman maan kansalaisille. Tästä näkökulmasta kohtelu ei ole yhdenvertaista, mutta ainoa tältä osin merkityksellinen seikka on se, että kyse ei ole perustamissopimuksessa kielletystä syrjinnästä. Tämä johtuu siitä, että jokainen jäsenvaltio hoitaa itsenäisesti sen hallinnon alaisuuteen kuuluvien henkilöiden asemaa koskevien tietojen rekisteröintiä ja vahvistamista pitämällä tarkoituksenmukaisia rekistereitä ja myöntämällä todistuksia. Tämä suoritetaan noudattamalla erityisiä menettelyjä ja tätä varten säädettyjä muotovaatimuksia: tämä selittää kussakin huomioon otettavassa oikeusjärjestyksessä väestörekisterille ja todistusten myöntämiseen oikeutettujen viranomaisten asiakirjoille annetun erityisen todistusvoiman. Nyt käsiteltävänä olevalla alalla vallitsee loppujen lopuksi muotovaatimusten ja todistusvoiman erottamaton side siten, että jälkimmäinen riippuu edellisestä. Tämän johdosta saksalaiset virallisasiakirjat ovat esillä olevassa asiassa selvästi jotakin muuta kuin kreikkalaiset tai muista jäsenvaltioista peräisin olevat vastaavat asiakirjat. Tämän vuoksi toisessa jäsenvaltiossa annetuille asiakirjoille ei voida yleisesti antaa samanlaista oikeusvaikutusta kuin se, mikä Saksan oikeusjärjestyksessä varataan vastaaville kansallisille asiakirjoille.

5. Tämä ei silti merkitse, että Saksan hallinto- ja oikeusviranomaiset voisivat olla ottamatta huomioon ulkomaisten todistusten sisältöä, tai että näiden asiakirjojen prosessuaalista käsittelyä, sellaisena kuin se on kuvattu ennakkoratkaisupyynnössä, olisi pidettävä yhdenmukaisena yhteisön oikeuden kanssa. Oikea ratkaisu on aivan päinvastainen, kuten jäljempänä esitän. Pääasian kantaja on nimittäin käyttänyt perustamissopimuksessa taattua vapautta, toisin sanoen vapautta harjoittaa palkattua ammattitoimintaa toisessa jäsenvaltiossa, minkä perusteella hän voi vaatia sosiaalietuuksia tässä valtiossa. Henkilöasemaa koskeva kysymys, joka on kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan riita-asian kohteena siltä osin kuin kyse on asianomaisen henkilön syntymäajasta, on tosiasiassa tämän oikeuden käyttämisen edellytys. On totta, että "asiaa koskevan yhteisön sääntelyn puuttuessa kunkin jäsenvaltion sisäisessä oikeusjärjestyksessä on —— vahvistettava oikeussuojakeinoja koskevat menettelysäännöt, joilla pyritään turvaamaan yhteisön oikeuden välittömään oikeusvaikutukseen perustuvat yksityisten

oikeudet ——". [2] Tätä "prosessiautonomian periaatetta" rajoittaa kuitenkin yhteisöjen tuomioistuimen toistuvasti korostama vaatimus siitä, että toimivaltaisen jäsenvaltion määrittämät yksityiskohtaiset menettelysäännöt eivät saa tehdä "yhteisön oikeusjärjestyksessä annettujen oikeuksien käyttöä käytännössä mahdottomaksi". [3]

Esillä olevaa asiaa on tarkasteltava juuri tämän viimeksi esitetyn vaatimuksen suhteen. Mikä on todistustaakkajärjestelmä, jota kansallisen tuomioistuimen arvion mukaan on sovellettava esillä olevassa asiassa? Kansallinen tuomioistuin viittaa oikeuskäytännössä muotoutuneeseen sääntöön, jonka mukaan kahden peräkkäisen asiakirjan ollessa keskenään ristiriidassa pidetään oikeana sitä, joka on annettu kronologisesti lähempänä todistettavaa tapahtumaa. Soveltamalla tätä sääntöä kansallinen tuomioistuin on sitä mieltä, että sen on annettava Dafekin aikaisemmalle henkilöllisyystodistukselle suurempi todistusvoima kuin uudelle syntymätodistukselle, joka on myönnetty tuomioistuimen tekemän oikaisupäätöksen johdosta. Koska oikaisusta johtuva asiakirja on luonnollisesti annettu oikaistavaa asiakirjaa myöhemmin, Dafekin on mahdotonta näyttää toteen asemansa muutosta, mikä puolestaan on välttämätön edellytys yhteisön oikeusjärjestyksessä hänelle taatun eläkeoikeuden voimaansaattamiseksi. Toisaalta, vaikka yllämainittua sääntöä ei oteta huomioon, Saksan viranomaisten kieltäytyminen ottamasta huomioon Dafekin esittämiä todistuksia tarkoittaa joka tapauksessa sitä, että eläkkeeseen oikeutetun on käytännössä mahdotonta saada eläkettä. Dafekin on näytettävä toteen, että hän on täyttänyt 60 vuotta, enkä ymmärrä, miten muuten hän voi sen tehdä kuin vetoamalla asiakirjaan, joka hänelle on myönnetty hänen synnyinmaassaan. Ei voida väittää, että Dafeki ei ole osoittanut kaikkea mahdollista huolellisuutta näyttäessään toteen ikänsä: hän on esittänyt tuomioistuimelle synnyinmaansa toimivaltaisten viranomaisten hänelle toimittaman uuden syntymätodistuksen ja tuomioistuimen päätöksen kyseessä olevan oikaisun hyväksymisestä. Muita velvoitteita olisi mielestäni mahdoton tai erittäin vaikea täyttää. Niitä ei siten voida asettaa edellä mainitsemamme oikeuskäytännön perusteella.

Pääkysymyksen osalta katson, että todistustaakkajärjestelmä, jota kansallinen tuomioistuin aikoo esillä olevassa asiassa soveltaa, tekee käytännössä mahdottomaksi sellaisen seikan osoittamisen, joka on kyseessä olevan oikeuden saannin välttämätön edellytys. Kansallisen tuomioistuimen on siten jätettävä tämä järjestelmä soveltamatta.

6. On vielä täsmennettävä, millä tavalla saksalaisen tuomioistuimen on yhteisön oikeuden mukaan otettava huomioon toisesta jäsenvaltiosta peräisin olevat väestörekisteriotteet ennakkoratkaisupyynnössä kuvatun kaltaisessa asiassa. Tältä osin on välttämätöntä esittää eräs alustava huomautus. On olemassa tiettyjä tapauksia, joissa tieto henkilön siviilioikeudellisesta asemasta on yhteisön oikeudessa taatun subjektiivisen

2 — Ks. asia 33/76, Rewe, tuomio 16.12.1976 (Kok. 1976, s. 1989, 5 kohta); asia 45/76, Comet, tuomio 16.12.1976 (Kok. 1976, s. 2043, 13 kohta); asia 68/79, Just, tuomio 27.2.1980 (Kok. 1980, s. 501); asia 61/79, Denkavit, tuomio 27.3.1980 (Kok. 1980, s. 1205); asia 811/79, Ariete, tuomio 10.7.1980 (Kok. 1980, s. 2545); asia 826/79, Mireco, tuomio 10.7.1980 (Kok. 1980, s. 2559) ja asia 199/82, San Giorgio, tuomio 9.11.1983 (Kok. 1983, s. 3595, 12 kohta).

3 — Ks. edellisessä alaviitteessä mainitut tuomiot.

oikeusaseman tunnustamisen edellytyksenä. Voidaanko tällaisissa tilanteissa sallia, että asianomaisen henkilön siviilioikeudellista asemaa pidetään erilaisena eri jäsenvaltioissa? Kysymykseen on mielestäni vastattava kieltävästi.

Ei nimittäin voida hyväksyä, että yksilön asemaa, joka tarkasteltavana olevassa oikeusjärjestyksessä — esillä olevassa asiassa yhteisön oikeusjärjestyksessä — ymmärretään hänen oikeudelliseksi ominaisuudekseen, arvioitaisiin eri tavalla sen valtion oikeusjärjestyksessä, jossa hän yhteisön alueella oleskelee tai työskentelee. Jos näin olisi, yksityishenkilön tietty oikeus joko tunnustettaisiin tai kiellettäisiin sen mukaisesti, miten kansalliset viranomaiset suhtautuvat asiaan vaikuttaviin tapahtumiin määrittäessään asianomaisen henkilön asemaa. Tämä olisi vastoin perustamissopimuksen logiikkaa, jonka mukaan yhteisön oikeusjärjestyksessä yksityishenkilöille annetut oikeudet tunnustetaan yhtäläisesti, eli niihin voidaan vedota samalla tavalla kaikissa yhteisön jäsenvaltioissa. Toisin sanoen henkilöiden aseman muuttumattomuus — tietenkin joka kerran, kun asema on yksityishenkilön oikeuden ennakkoedellytyksenä — johtuu tarpeesta varmistaa yhtenäisesti yhteisön oikeusjärjestyksen mukaisten subjektiivisten tilanteiden konkreettinen muoto ja suojelu: olisi vastoin yhdentymisen perusajatusta, jos tietty oikeus olisi olemassa ja siihen voitaisiin vedota yhdessä jäsenvaltiossa mutta ei toisessa vain sen vuoksi, että asianomaisen henkilön siviilioikeudellista asemaa — tarkemmin ikää, joka on tällaisen oikeuden edellytyksenä — arvioitaisiin yhteisön sisällä eri tavoin, vaikka yhteisöstä on nyt käsiteltävänä olevalla alalla muodostettu yhtenäinen alue ilman sisäisiä rajoja.

7. Yhteisöjen tuomioistuin on jo vahvistanut tämän periaatteen yhteisön kansalaisen aseman "ykseydestä" asiassa Micheletti ym. [4] Tässä asiassa oli kyse sen ratkaisemisesta, voiko Espanja kiistää kansallisia säännöksiään soveltamalla kyseessä olleen henkilön Italian kansalaisuuden. Vastaus oli kieltävä: "— — jäsenvaltion lainsäädännön ei kuulu rajoittaa niitä vaikutuksia, joita toisen jäsenvaltion kansalaisuuden myöntämisellä on — —". [5] Tämä sen vuoksi, että "tällaisen mahdollisuuden sallimisesta *seuraisi se, että yhteisön säännösten henkilöllinen soveltamisala — — voisi vaihdella jäsenvaltiosta toiseen*". [6] Tämän tulkinnan tueksi yhteisöjen tuomioistuin viittasi direktiiviin 73/148/ETY, [7] jossa "— — säädetään, että jäsenvaltioiden on sallittava direktiivin 1 artiklassa tarkoitettujen henkilöiden maahan pääsy vain voimassa oleva henkilötodistus tai passi esittämällä (3 artikla) ja myönnettävä oleskelulupa sekä näille henkilöille että 4 artiklassa tarkoitetuille henkilöille, kun he esittävät asiakirjan, jolla he pääsivät jäsenvaltion alueelle (6 artikla). Kun asianomaiset

4 — Asia C-369/90, Micheletti ym., tuomio 7.7.1992 (Kok. 1992, s. I-4239).

5 — Ks. em. asia Micheletti ym., tuomion 10 kohta.

6 — Ks. em. asia Micheletti ym., tuomion 12 kohta (kursivointi tässä).

7 — Sijoittautumiseen ja palvelujen tarjoamiseen liittyvää jäsenvaltioiden kansalaisten liikkumista ja oleskelua yhteisön alueella koskevien rajoitusten poistamisesta 21 päivänä toukokuuta 1973 annettu neuvoston direktiivi 73/148/ETY (EYVL L 172, s. 14).

henkilöt esittävät jonkun direktiivissä 73/148/ETY mainitun asiakirjan todistaakseen asemansa jäsenvaltion kansalaisena, ei muilla jäsenvaltioilla siis ole oikeutta kiistää tätä asemaa — —". [8]

Asiassa Micheletti ym. 7.7.1992 annetusta tuomiosta voidaan tehdä kaksi johtopäätöstä. Ensinnäkin, kuten julkisasiamies Tesauro asiassa esittämässään ratkaisuehdotuksessa täydellä syyllä totesi, "yhteisön säännöstä, jossa sen soveltamisen edellytykseksi säädetään jäsenvaltion kansalaisuus, on — — ymmärrettävä siten, että siinä viitataan sen jäsenvaltion kansalliseen lakiin, jonka kansalaisuuteen vaaditun oikeuden perustana vedotaan". [9]

Toiseksi, kun on vahvistettu, että henkilön asemaa sääntelevä laki on sen valtion laki, jonka kansalainen asianomainen henkilö on, ja että tämän jäsenvaltion viranomaiset ovat siten oikeutettuja todistamaan siihen liittyviä seikkoja, on näiden viranomaisten tekemät toteamukset hyväksyttävä yhdenmukaisesti kaikissa jäsenvaltioissa, eikä niitä saa arvioida eri tavoin. [10]

8. Vaikuttaa siltä, että vaikka asiassa Micheletti ym. 7.7.1992 annetussa tuomiossa viitataan kansalaisuuteen, on ajateltava, että yhteisöjen tuomioistuimen tässä asiassa kehittämiä huomioita voidaan soveltaa soveltuvin osin myös esillä olevassa asiassa. Direktiivin 73/148/ETY 3 artiklassa, jossa säädetään, että "jäsenvaltioiden on sallittava 1 artiklassa tarkoitettujen henkilöiden maahan pääsy vain voimassa oleva henkilötodistus tai passi esittämällä", vastataan perustavanlaatuiseen vaatimukseen yhdentymiskehityksen tosiasiallisesta toteuttamisesta: [11] yhteisön kansalainen voi liikkua vapaasti, kun hänellä on kaikki hänen väestörekisteriotteissaan osoitetut ominaisuudet, joiden perusteella hänet voidaan tunnistaa yksilönä ja henkilönä. Hänen on siis voitava nojautua asiakirjoihin, jotka hänen kotimaansa toimivaltaiset viranomaiset ovat hänelle toimittaneet. Tämän vuoksi on

8 — Ks. em. asia Micheletti ym., tuomion 13 ja 14 kohta.

9 — Ks. em. asia Micheletti ym., julkisasiamiehen ratkaisuehdotus, s. I-4254.

10 — Edellä esitetyt huomiot vahvistetaan sitä paitsi asiassa C-168/91, Konstantinidis, 30.3.1993 annetussa tuomiossa (Kok. 1993, s. I-1191), jossa oli kyse sen tutkimisesta, oliko yhteisön oikeuden mukaista, että jäsenvaltio siirsi Kreikan kansalaisen nimen rekistereihinsä käyttämällä translitterointijärjestelmää, joka aiheutti huomattavia virheitä nimen ulkoasuun. Yhteisöjen tuomioistuimen kieltävää vastausta perusteltiin pääasiallisesti sillä toteamuksella, että tällainen jäljentäminen saattoi Kreikan kansalaisen alttiiksi "sille vaaralle, että hänen mahdolliset asiakkaansa erehtyvät henkilöistä" (ks. 16 kohta). Asia oli selvästi erilainen kuin esillä oleva asia. Yhteisöjen tuomioistuin muistutti kuitenkin sen välttämättömyydestä, että asianomainen kansalainen liikkuu yhteisöjen alueella sillä nimellä, joka hänelle tunnustetaan hänen kotimaassaan. Lopuksi yhteisöjen tuomioistuin vahvisti tässä asiassa myös periaatteen, jonka mukaan asianomaista henkilöä on pidettävä "sellaisena kuin hän on", kaikkine ominaisuuksineen, jotka ovat hänelle tunnusomaisia siinä oikeusjärjestyksessä, josta hän on peräisin.

11 — Sama logiikka löydetään jäsenvaltioiden työntekijöiden ja heidän perheidensä liikkumista ja oleskelua yhteisön alueella koskevien rajoitusten poistamisesta 15 päivänä lokakuuta 1968 annetusta neuvoston direktiivistä 68/360/ETY (EYVL L 257, s. 13). Tämän säädöksen 3 artiklan 1 kohdan mukaan nimittäin "jäsenvaltioiden on sallittava 1 artiklassa tarkoitettujen henkilöiden maahan pääsy vain voimassa oleva henkilötodistus tai passi esittämällä". Asetuksen 4 artiklan 1 kohdassa säädetään toisaalta, että "jäsenvaltioiden on myönnettävä oleskelulupa alueellensa 1 artiklassa tarkoitetuille henkilöille, jotka voivat esittää 3 kohdassa luetellut asiakirjat".

tunnustettava — aina tietysti vain yhteisön oikeusjärjestyksessä taattujen oikeuksien käyttämistä varten — periaate henkilön siviilioikeudellisen aseman ykseydestä; henkilön on voitava liikkua yhteisön alueella juuri sellaisena, kuin hän asemansa mukaan on, toisin sanoen niine ominaisuuksineen, jotka häntä määrittelevät suhteessa ikään, sukupuoleen, kansalaisuuteen ja niin edelleen. Vain näillä edellytyksillä kansalainen voi tosiasiassa käyttää hyväkseen oikeutta vapaaseen liikkuvuuteen, jota nykyään pidetään unionin kansalaisoikeutena koko yhteisön alueella, eikä tämä ole vain sattumanvaraista.

Esillä olevan asian osalta asetuksella N:o 1408/71 käyttöön otetun järjestelmän virheetön toiminta, kuten komissio tarkoituksella korosti, perustuu väistämättä siihen, että tukeudutaan implisiittisesti kansallisiin oikeusjärjestyksiin siltä osin kuin kyse on kaikista niistä seikoista, jotka ovat välttämättömiä työntekijöiden oikeuksien määrittämiseksi, ja näin ollen henkilöä koskeviin asiakirjoihin nojaudutaan sellaisina kuin kyseessä olevien asiakirjojen antamiseen oikeutetut viranomaiset ovat ne asianomaiselle henkilölle myöntäneet. Toisin sanoen näitä henkilön asemaan liittyviä näkökohtia koskevaa järjestelmää, joka vaikuttaa yhteisön oikeusjärjestyksen antaman oikeuden hankintaan ja käyttämiseen, ei säännellä suoraan yhteisön oikeusjärjestyksessä, vaan se jää väistämättä implisiittisellä tavalla sen jäsenvaltion oikeusjärjestyksen alaisuuteen, joka säätelee asianomaisen henkilön asemaa. Jäsenvaltion tuomioistuin tai hallintoelin, jonka on arvioitava tilannetta, jossa jonkin toisen jäsenvaltion oikeusjärjestyksen sääntelemä henkilön asemaa koskeva seikka on tärkeä, ei voi tämän vuoksi kiistää toteamuksia, joita sellainen viranomainen on tehnyt, joka on oikeutettu tässä jälkimmäisessä jäsenvaltiossa luomaan ja antamaan kyseessä olevaa seikkaa koskevaa erityistä oikeusturvaa.

9. Komissio myönsi suullisessa käsittelyssä, että henkilön iän määrittäminen on hänen asemaansa koskeva kysymys, torjuen kuitenkin sen mahdollisuuden, että asiassa Micheletti ym. 7.7.1992 annetussa tuomiossa vahvistettu kansalaisuutta koskeva periaate ulotettaisiin koskemaan esillä olevaa asiaa. Tarkemmin ottaen komissio myönsi, että henkilön aseman määrittäminen ja todistaminen kuuluu sen valtion toimivaltaan, jonka kansalainen asianomainen henkilö on. Komissio lisää, että vastaanottavan jäsenvaltion viranomaiset eivät yleensä voi kiistää edellä mainittuja toteamuksia, mutta arvioi, että samat viranomaiset voivat olla hyväksymättä asianomaisen asiakirjan sisältöä vakavien epäilysten johdosta, mistä oli nimenomaan kysymys Dafekin tapauksessa, kun hän vaati syntymäaikansa oikaisua vain vähän ennen varhaiseläkkeen hakemista. Tämä oikeuttaa komission mukaan tietyt epäilykset.

En ymmärrä tätä näkökantaa. Vaikuttaa siltä, että epäiltäessä asianomaisen henkilön esittämän uuden syntymätodistuksen merkitystä ja vaikutusta asianomaisen jäsenvaltion hallinto- ja oikeusviranomaisten ainoa keino on vedota asetuksen N:o 1408/71 84 artiklassa säädettyyn yhteistyöhön ja pyytää tarkoituksenmukaisia täsmennyksiä vastaavilta

sen valtion viranomaisilta, josta kyseessä oleva asiakirja on peräisin. Jos nämä viranomaiset vahvistavat, että riitautettu asiakirja on toimivaltaisen viranomaisen myöntämä ja että se on henkilön iän osalta todistusvoimainen, ei tätä seikkaa voida uudelleen kiistää.

Toisin sanoen kansallinen tuomioistuin voi ainoastaan tarkistaa, että kyseessä oleva todistus on peräisin toimivaltaisilta viranomaisilta ja että sillä on yllä mainitussa oikeusjärjestyksessä asianomaisen henkilön iän osalta välttämätön lainmukainen todistusvoima; kansallinen tuomioistuin ei voi katsoa, että tällaiset todistukset eivät ole luotettavia, sillä verukkeella, että tuomioistuimelle on kansallisessa oikeusjärjestyksessä tunnustettu harkinnanvapaus. Kun asianomaisen jäsenvaltion toimivaltaiset viranomaiset ovat antaneet todistuksia, vilpitön mieli ja keskinäinen lojaalius, joiden on perustamissopimuksen 5 artiklan mukaisesti luonnehdittava eri jäsenvaltioiden viranomaisten välisiä suhteita, edellyttävät, että todistusten todenperäisyyttä ja luotettavuutta ei kiistetä.

Muut ratkaisut olisivat vaikeasti yhteensovitettavissa "tarpeeseen taata luotettava ja lojaali yhteistyö jäsenvaltioiden viranomaisten ja elinten välille"; julkisasiamies Gulmann korosti juuri tämän periaatteen tärkeyttä asiassa Paletta ym. [12] esittämässään ratkaisuehdotuksessa. Yhteisöjen tuomioistuin vakuutti tässä asiassa, että "toimivaltaista laitosta —— sitovat tosiasiallisesti ja oikeudellisesti asuin- tai oleskelupaikassa olevan laitoksen suorittamat työkyvyttömyyden odottamattomuutta ja kestoa koskevat kliiniset toteamukset, kun se ei ole tutkituttanut asianomaista henkilöä valitsemallaan lääkärillä, mikä olisi ollut mahdollista [18 artiklan] 5 kohdan perusteella." [13] Tämä tapaus tosin kuului asetuksen N:o 574/72 [14] nimenomaisten säännösten soveltamisalaan. Joka tapauksessa, kuten julkisasiamies täydellä syyllä huomautti, kyseessä oli kysymys, joka koski keskeisiä periaatteita, "nimittäin yhtäältä sitä, että jäsenvaltioiden laitosten välisen yhteistyön on oltava lojaalia ja perustuttava keskinäiseen luottamukseen (ks. tältä osin etenkin asetuksen N:o 1408/71 84 artikla yhdessä ETY:n perustamissopimuksen 5 artiklan kanssa) ja toisaalta sitä, että jäsenvaltion viranomaisten on hyväksyttävä muiden jäsenvaltioiden viranomaisilta peräisin olevien päätösten oikeellisuus ——". [15]

10. Mielestäni esillä olevan asian ratkaisu seuraa edellä esitetystä pohdinnasta. Kun on myönnetty, että Kreikan oikeusjärjestys säätelee asianomaisen henkilön ikää, ja että tämän valtion viranomaisille on annettu

12 — Asia C-45/90, Paletta ym., tuomio 3.6.1992 (Kok. 1992, s. I-3423). Ks. julkisasiamiehen ratkaisuehdotus, s. I-3453.

13 — Ks. em. asia Paletta ym., tuomion 28 kohta.

14 — Sosiaaliturvajärjestelmien soveltamisesta yhteisön alueella liikkuviin palkattuihin työntekijöihin ja heidän perheenjäseniinsä annetun asetuksen (ETY) N:o 1408/71 täytäntöönpanoa koskevien yksityiskohtaisten sääntöjen vahvistamisesta 21 päivänä maaliskuuta 1972 annettu neuvoston asetus (ETY) N:o 574/72 (EYVL L 74, s. 1).

15 — Ks. edellä alaviitteessä 12 mainittu asia Paletta ym., julkisasiamiehen ratkaisuehdotus, s. I-3456.

toimivalta myöntää kyseessä olevia todistuksia, on todettava, että näille samoille viranomaisille on tämän vuoksi annettu vastaava toimivalta oikaista antamiaan asiakirjoja. Viittaaminen kansalliseen oikeusjärjestykseen ei nimittäin koske vain alkuperäisiä toteamuksia vaan myös muutoksia, joita niihin voidaan sittemmin tehdä. Toimivalta tehdä oikaisuja ja toimivalta myöntää todistuksia ovat luonteeltaan samoja. Toista ei voida tunnustaa samalla kun toinen kielletään.

Tästä seuraa, että sekä Saksan sosiaaliturvajärjestelmää että kansallista tuomioistuinta velvoittavat Kreikan toimivaltaisten viranomaisten antamat Dafekin asemaan vaikuttavat hallintotoimet ja tuomioistuimen päätökset. Näin on siltä osin kuin juuri nämä viranomaiset yksin määrittävät asianomaisen henkilön iän kaikkia sitovalla tavalla ja esillä olevassa asiassa yhteisön oikeusjärjestyksestä johtuvan oikeuden käyttämistä varten.

11. On siis katsottava, että tehdyllä oikaisulla on sama asema kuin sille annetaan alkuperäisessä oikeusjärjestyksessä. Saksan hallitus on huomauttanut, että kantajan vaatima ja saama muutos ei päde Kreikan oikeusjärjestyksessä siltä osin kuin kyse on sosiaaliturvaetuuksien saamisesta, [16] minkä vuoksi tämän mahdollisuuden tunnustamisella Saksan liittotasavallassa olisi se absurdi seuraus, että ulkomaiselle asiakirjalle annettaisiin suurempi todistusvoima kuin mikä sillä on siinä oikeusjärjestyksessä, josta se on peräisin. Olen myös yhtä mieltä siitä, että muutetulle asiakirjalle on tunnustettava se vaikutus, joka sillä on siinä oikeusjärjestyksessä, jossa se on laadittu, ei enempää eikä vähempää. Pääasian ratkaisevan kansallisen tuomioistuimen on siis määritettävä, mikä tämä vaikutus on, ja arvioitava erityisesti, onko kyseessä julkisesti luotettava asiakirja, jossa todettuja seikkoja on pidettävä oikeina. Tällaisen tutkinnan suorittaminen kuuluu kansalliselle tuomioistuimelle. Yhteisöjen tuomioistuin voi ilmaista sille vain sovellettavan periaatteen. Kuten olen todennut, tämän periaatteen mukaan yksinomaan henkilön asemaa koskevaa seikkaa, josta esillä olevassa asiassa riippuu se, tunnustavatko Saksan viranomaiset yhteisön oikeusjärjestyksessä taatun oikeuden, arvioidaan toimivaltaisen oikeusjärjestyksen mukaan. Kansallisen tuomioistuimen on tutkittava, osoittaako Saksan liittotasavallassa esitetty todistus Kreikan oikeusjärjestyksen mukaan, että Dafeki on täyttänyt 60 vuotta. Yhteisöjen tuomioistuin ei ole esillä olevassa oikeudenkäynnissä ollut velvollinen tutkimaan sitä, vaatiiko kotimaan sosiaaliturvaelin kansallisen oikeusjärjestyksen mukaan

16 — On tuskin välttämätöntä muistuttaa, että perusteesta, johon Saksan hallitus nojautui — nimittäin Dafekin saaman muutoksen rajoitetusta todistusvoimasta Kreikassa — väiteltiin suullisessa käsittelyssä ilman, että mikään seikka olisi vahvistanut sitä, ja vaikuttaa jopa, että Kreikan hallitus olisi kiistänyt sen sekä kirjallisessa vastauksessa, jonka se antoi yhteisöjen tuomioistuimen nimenomaiseen kysymykseen, että suullisissa huomautuksissaan. Oli asia miten tahansa, tämä seikka ei ole ollenkaan merkityksellinen yhteisöjen tuomioistuimen päätöksen kannalta, sillä yhteisöjen tuomioistuinta ei ole pyydetty ratkaisemaan pääasiaa. Kansalliselle tuomioistuimelle kuuluu sitä vastoin sen arvioiminen, millainen oikeusvaikutus kyseessä oleville todistuksille on alkuperäisessä oikeusjärjestyksessä tunnustettava.

mahdollisesti muiden asiakirjojen esittämistä tai muita muodollisuuksia eläkejärjestelmänsä soveltamiseksi.

12. Lopuksi on täsmennettävä, että asia, joka on jätetty yhteisöjen tuomioistuimen ratkaistavaksi, ei koske millään tavalla arkaluonteista ongelmaa tuomioistuinten päätösten automaattisesta tunnustamisesta, vaikka komissio näyttää näin ajattelevan. Komissio on nimittäin huomauttanut, että Saksan sosiaaliturvaelimen velvollisuus tunnustaa Dafekin iän oikaisulle sama oikeusvaikutus kuin sillä Kreikassa on, merkitsee tosiasiassa siviilioikeudellista asemaa koskevien oikeuden päätösten vastavuoroista tunnustamista. Edelleen komission mukaan yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännöstä ja erityisesti asiassa Mund & Fester 10.2.1994 annetusta tuomiosta [17] ilmenee, että tällainen tunnustaminen voi tapahtua ainoastaan tätä koskevien kansainvälisten yleissopimusten perusteella, mutta Saksan liittotasavaltaa ja Kreikan valtiota ei esillä olevassa asiassa sido tältä osin mikään kansainvälinen sopimus.

Esillä olevan asian ominaispiirteitä ei voida kuitenkaan sivuuttaa. Ensinnäkään Dafeki ei ole esittänyt saksalaisessa elimessä tuomioistuimen päätöstä vaan oikaistun syntymätodistuksen. Kreikkalaisen tuomioistuimen tuomio on vain yllä mainitun oikaisun oikeusperuste, kuten ennakkoratkaisupyynnöstä ilmenee.

Toisaalta, vaikka oletettaisiin, että Dafeki olisi esittänyt vain tuomion, jossa oikaisu määrätään, en usko, että vain tämän vuoksi kyseessä olisi automaattinen tuomioistuimen päätöksen tunnustaminen asiaa koskevan erityisen yleissopimuksen puuttuessa. Dafekin vaatimuksella ei pyritä vetoamaan kreikkalaiseen tuomioon Saksan liittotasavallassa, eli soveltamaan tuomion aiheuttamaa oikeudellista tilannetta Saksan oikeusjärjestyksessä, vaan sillä pyritään käyttämään oikeutta, jonka edellytys tämä oikeudellinen tilanne on (niinkuin se todellisuudessa oli). Toisin sanoen tuomiota ei oteta tässä asiassa huomioon tuomioistuimen päätöksenä; Saksan viranomaisten on otettava huomioon tuomiossa olevat konkreettista tapausta koskevat arviot. Kuten olen osoittanut, tämä johtaa siihen, että henkilön asemaa, siltä osin kuin siitä on tässä kyse, säännellään sen valtion oikeusjärjestyksessä, jonka kansalainen asianomainen henkilö on. Koska tämä oikeusjärjestys sääntelee henkilön asemaa, Dafekin kotimaan tuomioistuimen hänelle määrittämä ikä on saksalaisiin viranomaisiin nähden ainoan tältä osin toimivaltaisen elimen vahvistama, perusteltu seikka. Tilanne olisi toinen, jos Dafeki haluaisi vedota ulkomaiseen tuomioon tuomioistuimen päätöksenä, mistä olisi kysymys, jos hän esimerkiksi hakisi pääasiallisesti ikään tehdyn oikaisun siirtämistä saksalaiseen väestörekisteriin. Tällaisten tuomioiden automaattista tunnustamista koskevien kansainvälisten yleissopimusten puuttuessa olisi tuomion täytäntöönpanopäätös tai muu menettely, joka vastaa kotimaan oikeusjärjestyksessä säädettyä menettelyä, todellisuudessa tällaisessa tapauksessa välttämätön.

13. Johtopäätökseni on, että esillä olevaan asiaan ei liity sellaista kiellettyä syrjintää

17 — Asia C-398/92, Mund & Fester, tuomio 10.2.1994 (Kok. 1994, s. I-467).

kuin kansallinen tuomioistuin tarkoittaa. Saksan viralliset päätökset eivät ole sama asia kuin Kreikan viralliset päätökset. Tämän vuoksi jälkimmäisille ei voida antaa samaa todistusvoimaa kuin Saksan oikeudenkäyntijärjestyksessä edellisille annetaan. Sekä sosiaaliturvaelimen että tuomioistuimen on kuitenkin otettava huomioon väestörekisteriotteet, jonka kotimaan toimivaltaiset viranomaiset ovat asianomaiselle toimittaneet. Niiden on erityisesti tunnustettava näille asiakirjoille vastaava asema kuin niille myönnetään siinä oikeusjärjestyksessä, josta ne ovat peräisin. Viranomaisten ja tuomioistuinten on arvioitava asiakirjan todistusvoima ja oikeusvaikutukset asianomaisessa oikeusjärjestyksessä. Epäillessään asiakirjan oikeellisuutta ja vaikutusta jäsenvaltion viranomaisten on kuultava toisen jäsenvaltion vastaavia viranomaisia ja pyydettävä niiltä tässä suhteessa tarpeellisia täsmennyksiä.

Ratkaisuehdotus

14. Edellä esitetyn perusteella ehdotan, että yhteisöjen tuomioistuin vastaa Sozialgericht Hamburgin esittämään kysymykseen seuraavasti:

Saksan sosiaaliturva-alan toimivaltaiset viranomaiset ja Saksan tuomioistuimet eivät niissä menettelyissä, joissa pyritään määrittelemään oikeus sosiaalietuuksiin, voi olla ottamatta huomioon niiden väestörekisteriotteiden sisältöä, joissa annetaan yhteisön kansalaista koskevia väestörekisteritietoja tai muutetaan niitä ja jotka kotimaan toimivaltaiset viranomaiset ovat asianomaiselle toimittaneet. Viranomaisten ja tuomioistuinten on myönnettävä näille asiakirjoille vastaava todistusvoima kuin niille myönnetään siinä oikeusjärjestyksessä, josta ne ovat peräisin.